

Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven

Nieuwstraat te Ameide
gemeente Zederik

Opdrachtgever

A.C. van der Ham Advies
Hoogstraat 16
2965 AL NIEUWPOORT

Projectnummer

Synthegra Rapport P0502421

Kenmerk

SKO/UIT/SAD/P0502421

Status:

Projectleider
Drs. E.E.A. van der Kuijl

Autorisatie:
Dr. T.A. Spitzers

definitief

paraaf

datum

02-09-2010

Project : InveBureauonderzoek en karterend veldonderzoek d.m.v. boringen
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P050XXX

Colofon

Opdrachtgever: van der Ham Advies
Projectnummer: P0502421
Titel: Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Datum: 02-09-2010
Projectleider: Drs. E.E.A. van der Kuijl
Auteurs: Dr. T.A. Spitzers, E. Kornalijslijper, Drs. J.H.F. Leuving
Tekenaars: S. Diependaal, J. Heersink
Autorisatie: Dr. T.A. Spitzers
Druk: Synthebra bv, Doetinchem
ISSN: 1874-9771

Synthebra bv

Doetinchemseweg 61a, NL-7007 CB Doetinchem
Telefoon +31 (0)88 81 81 981, Fax +31 (0)88 81 81 989, Internet: www.synthebra.nl
Bankrelatie Friesland Bank, nr. 295191155, BTW nr. NL819631288B01, HR 01115557

© Synthebra bv, 2010

INHOUD

Administratieve gegevens	4
Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1 Ligging en huidige situatie plangebied	6
1.2 Onderzoekskader	7
1.3 Onderzoeksdoel en vraagstellingen	7
1.4 Onderzoeksmethodiek	8
2 Vooronderzoek	9
2.1 Methode	9
2.2 Landschappelijke achtergrond	9
2.3 Historische en archeologische achtergrond	10
2.2 Gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek	11
2.4 Resultaten van het inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen	11
3. Resultaten van het onderzoek	12
3.1 Landschapsgenese en bodemopbouw	12
3.2 Analyse sporen en structuren	14
3.3 Vondstmateriaal	16
4 Conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen	18
4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen	18
4.2 Conclusies	19
5 Archeologische waardering en selectieadvies	21
5.1 Waardering volgens specificatie VS 067.	21
5.2 Selectieadvies volgens specificatie VS 07.	22
Literatuur en kaarten	23

Bijlagen:

Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische tijdvakken

Bijlage 2: Allesporenkaart

Bijlage 3: Vlakken

Bijlage 4: Profielen en coupes

Bijlage 5: Sporenlijst

Bijlage 6: Vondstenlijst

Bijlage 7: Zones vervolgonderzoek

Afbeelding voorblad: Werkput 1 in het zuiden van het plangebied westwaarts gezien.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Administratieve gegevens

Toponiem : Nieuwstraat
Plaats : Ameide
Gemeente : Zederik
Provincie : Zuid-Holland
Projectnummer : P0502421
Bevoegde overheid : Provincie Zuid-Holland, Drs. R.H.P. Proos
Opdrachtgever : van der Ham te Nieuwpoort
Uitvoerende instantie : Synthegra bv
Datum uitvoering veldwerk : 15/16-10-2007
Uitvoerders veldwerk : H. Leuvering
L. Smole
G. Kleijnwinkel
Onderzoeksmelding (ARCHIS) : 24734
Datum onderzoeksmelding : 02-10-2007
Onderzoeksnummer (ARCHIS) : 28943
Kaartblad : 38E
Periode : Middeleeuwen – Nieuwe tijd
Oppervlakte : ca. 3.000 m²
Perceelnummer(s) : 2829, 2830, 2766, 3140, 3201
Grondgebruik : braakliggend, voormalige tuin met opstallen
Geologie : stroomrug
Geomorfologie : Stroomgordel
Bodem : Formatie van Echteld
Depot : Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het
Provinciaal Depot van Zuid-Holland, te Alphen a/d Rijn

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende vier coördinaten:

noordwest: X: 125645; Y: 441213
noordoost: X: 125692; Y: 441227
zuidoost: X: 125721, Y: 441137
zuidwest: X: 125664, Y: 441125

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Samenvatting

Naar aanleiding van de voorgenomen herinrichting van het plangebied is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd door middel van twee oost-west georiënteerde proefsleuven in het westelijk deel van het plangebied met een breedte van 4 m en een lengte van resp. 20 en 16 m. In totaal is een oppervlak van 144 m² onderzocht.

In het plangebied zijn sporen aangetoond uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, beginnend rond 1300 na Chr. De sporen zijn toe te schrijven aan activiteiten op achtererven behorende bij bebouwing langs de westzijde van de Nieuwstraat. De sporen bestaan uit een mogelijke beer- of mestkuil uit ca. 1300, een geroerde bodemhorizont met diverse ingravingen en kuilen en een ophogingspakket uit de 14^e tot 15^e eeuw, een tweetal runderbegravingen uit mogelijk de 15^e eeuw, kuilen en paalresten uit de Nieuwe Tijd en een recent gedempte gracht langs de westrand van het plangebied, die mogelijk teruggaat tot de Late Middeleeuwen. De sporendichtheid neemt naar oosten toe. In de sleuf in het noorden van het plangebied is een vanaf ca. 50 tot 70 cm onder het maaiveeld een horizont met sporen uit de 18^e tot 20^e eeuw aangetroffen. In het zuiden van het plangebied zijn twee sporenhorizonten aangetroffen uit resp. de 14^e-15^e eeuw en 15^e-17^e eeuw, gescheiden door een laat-middeleeuws ophogingspakket. Door de beschermende werking van recente en laat-middeleeuwse ophogingen en een geringe mate van diepere ingrepen in de bodem is het bodemarchief relatief gaaf, naar verwachting ook in andere delen van het plangebied, waar mogelijk meer verstorende bodemingrepen hebben plaatsgevonden.

Hoewel sporen van vóór 1700 alleen in de sleuf in het zuiden zijn aangetroffen, kunnen deze in principe in het hele plangebied verwacht worden. Het onderzoek heeft aangetoond dat het hele plangebied deel uitmaakt van de laatmiddeleeuwse stadsuitleg van Ameide.

In het plangebied zijn behoudenswaardige archeologische resten aangetoond, die verspreid over het hele plangebied kunnen voorkomen. Er wordt geadviseerd om de archeologische resten *in situ* te behouden. Indien behoud *in situ* niet mogelijk is, wordt aanbevolen om de vindplaats door middel van een opgraving *ex situ* te behouden.

1 Inleiding

1.1 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied is circa ca. 3.000 m² groot en ligt aan de historische kern van Ameide (afbeelding 1.1). Het terrein is een binnenterrein tussen de Nieuwstraat in het oosten, de J.W. van Puttestraat in het westen, de Fransestraat in het zuiden en grenst in het noorden aan de Peperstraat. Het plangebied ligt braak en is in gebruik geweest als tuin met opstallen. Het maaiveld ligt op circa 2,0 + NAP (Normaal Amsterdams Peil).¹

Afbeelding 1.1: het plangebied op de Topografische kaart van Nederland 1:25.000 , aangeduid met het rode kader. (Bron: Topografische Dienst Nederland, Emmen).

¹ Hoogteligging van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) in m NAP geraadpleegd op www.ahn.nl

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

1.2 Onderzoekskader

Synthegra heeft in opdracht van, van der Ham advies een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een terrein aan de Nieuwstraat/Peperstraat in Ameide (afbeelding 1.1). Het onderzoek bestond uit een Inventariserend Veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P). De aanleiding tot het onderzoek wordt gevormd door de voorgenomen herinrichting van het plangebied. De locatie aan de Nieuwstraat is in gebruik als tuingrond met een fruitloos en een aantal kleinere opstallen. Deze bebouwing is onlangs gesloopt, waarna er nieuwbouw zal plaatsvinden. Door de hiermee gepaard gaande grondversturende werkzaamheden wordt het bodemarchief aangetast. Daarom is vanwege de regelgeving van de overheid voorafgaand aan de graafwerkzaamheden een waarderend archeologisch onderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd om vast te stellen wat de waarde van het bodemarchief is en of de tijdens het BO en IVO-K aangetoonde archeologische waarden behoudenswaardig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1². Het veldwerk is uitgevoerd op 15 en 16 oktober 2007.

De uitgangspunten en randvoorwaarden voor dit onderzoek zijn vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. L.Smole.³ Dit PvE is namens Provincie Zuid-Holland getoetst en goedgekeurd door drs. R.H.P Proos.

De bevoegde overheid, de Provincie Zuid-Holland, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een selectiebesluit nemen.

1.3 Onderzoekdoel en vraagstellingen

Het doel van het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven is het aanvullen en toetsen van de gespecificeerde verwachting (zie hoofdstuk 2), die gebaseerd is op het bureau- en booronderzoek. Dit omvat het vaststellen van de aan- of afwezigheid, de aard, het karakter, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de inhoudelijke kwaliteit van de archeologische waarden.⁴

Het plangebied ligt in de historische kern van Ameide, dat in de Late Middeleeuwen de status van stad had. In het plangebied kunnen funderingsresten van bebouwing uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden aangetroffen. Een formeel onderzoekskader dat betrekking heeft op de verwachte archeologische resten is niet aanwezig. Daarom is er geen directe relatie met bestaande onderzoeksprogramma's. Het onderzoek sluit wel aan op een actueel onderzoekszwaartepunt naar de ontwikkeling van dorpskernen en kleine steden in de Late Middeleeuwen.

Het programma van Eisen bevat de volgende onderzoeksvragen.⁵

T.a.v. bouwhistorische resten:

1. Zijn er restanten aanwezig van (bak)steenbouw uit de Nieuwe Tijd of de Late Middeleeuwen?
2. Zo ja, wat is de datering en aard van het aangetroffen muurwerk?
3. Zijn deze te relateren aan historisch kaartmateriaal, documenten of een historische vermelding?

T.a.v. de overige archeologische resten:

4. Wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporenclusters?
5. Wat is de ruimtelijke verspreiding (horizontaal en verticaal) van de sporen en wat is de relatie van deze sporen met de reeds aangetroffen archeologische resten in het centrum van Ameide en de directe omgeving van het plangebied?

² SIKB 2006.

³ Smole 2007.

⁴ SIKB 2006.

⁵ Smole 2007.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

6. Wat is de datering van de archeologische vondsten en tot welke vondsttypen of vondstcategoriën behoren zij?
7. Uit welke periode dateren de sporen?
8. Wat is de relatie met de omgeving?
9. Wanneer is de vindplaats als woonplaats in onbruik geraakt?
10. Zijn de aangetroffen archeologische resten behoudenswaardig?

1.4 Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het Programma van Eisen (PvE) dat is opgesteld door drs. L.Smole.⁶ Het veldwerk is uitgevoerd door drs. L. Smole (KNA-velddarcheoloog), drs. J.H.F. Leuving (fysisch geograaf) en G. Klein Winkel (veldassistent) Conform het PvE zijn twee oost-west gerichte proefsleuven onderzocht met een breedte van 4 m en een lengte van resp. 20 en 16 m. aangelegd: werkput 1 in het zuiden van het plangebied en werkput 2 in het noorden. In afwijking van het PvE had werkput 2 in het noorden een lengte van 16 meter in plaats van de geplande 20 meter. De maximale lengte van deze sleuf werd begrensd door bebouwing aan de oostkant en kabels en leidingen van een nabijgelegen elektriciteitshuisje in het westen. In totaal is een oppervlak van 144 m² onderzocht.

In elk van beide proefsleuven zijn twee vlakken gedocumenteerd. De vlakaanleg heeft laagsgewijs plaatsgevonden tot op het vlakniveau waarop de grondsporen zichtbaar werden en het vlak te interpreteren was. Per haal van de graafmachine is met behulp van de metaaldetector door een metaaldetectorspecialist het blootgelegde vlak afgezocht.

In beide sleuven is het profiel van één lange zijde volledig gedocumenteerd. In proefsleuf 1 is het profiel van de zuidzijde gedocumenteerd; in werkput 2 het profiel van de noordzijde.

Een selectie van de aangetroffen sporen is gecoupeerd en afgewerkt voor zover noodzakelijk voor het beantwoorden van de vraagstellingen. Een deel van de sporen zijn in het profiel aangesneden. Met uitzondering van een recente oliedrum en een paalkuil zijn alle 12 sporen in profiel of coupe gedocumenteerd.

De vondsten zijn per spoor, per laag en per segment verzameld. De profielen zijn gedocumenteerd en beschreven door een fysisch geograaf. Het vlak en de profielen zijn lithologisch beschreven conform de NEN 5104⁷ en bodemkundig⁸ geïnterpreteerd.

Het vlak is ingetekend op een schaal van 1:50 en gefotografeerd. De profielen zijn op schaal 1:20 ingetekend. Alle foto's van het vlak, sporen, coupes en profielen zijn voorzien van een noordpijl, een schaalstok en een fotobordje c.q. fotoformulier met het onderzoeksmeldingsnummer en objectgegevens. In iedere proefsleuf is per vlak de hoogte gemeten in raaien met een tussenafstand van circa 3 meter.

Het gebruikte meetsysteem is door een erkend (gediplomeerd) landmeter uitgezet in het Rijksdriehoekstelsel.

⁶ Smole 2007.

⁷ Nederlands Normalisatie-instituut 1989.

⁸ De Bakker en Schelling 1989.

2 Vooronderzoek

2.1 Methode

Tijdens het vooronderzoek is met behulp van bestaande bronnen een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Dit is in eerste instantie gedaan door het raadplegen van voor de archeologie relevante (schriftelijke) bronnen, met name betreffende gegevens over bekende archeologische vindplaatsen in en rond het plangebied. Daarnaast is historisch en fysisch-geografisch onderzoek gedaan, waarbij informatie verkregen is over vroeger grondgebruik door de analyse van historische kaarten en tevens gegevens over de geologie, geomorfologie en bodem zijn bestudeerd. De verwachting die in het bureauonderzoek is opgesteld, is getoetst door een inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen.⁹

2.2 Landschappelijke achtergrond

Geologie en geomorfologie

De gemeente Zederik ligt in het rivierengebied. Hier liggen holocene afzettingen aan het oppervlak, behorend tot de Formatie van Echteld (10.000 BP – heden). Deze afzettingen zijn gevormd door voorlopers van de huidige Rijn en Maas. De afzettingen van deze grote rivieren kunnen worden onderverdeeld in stroomgordelafzettingen (bestaande uit zand en zavel) en komafzettingen (zware klei, soms met veenlagen).¹⁰ Uit de toelichting op de Bodemkaart van Nederland blijkt dat het plangebied in Ameide zich op een stroomrug bevindt.¹¹ Op het Actueel hoogtebestand Nederland (AHN) is deze stroomrug duidelijk als een hoger in het landschap gelegen meander te zien.¹²

Uit een inventariserend booronderzoek in het plangebied blijkt dat het plangebied ligt op een oeverwal. Dat blijkt uit een zogenaamd aflopend profiel in de boringen, waarbij de korrelgrootte van onder naar boven afneemt.¹³ Onder een deels opgebracht, deels verstoord dek is een matig siltige, zeer fijne lichtbruine zandlaag aangetroffen, die naar beneden toe matig fijn wordt. Daaronder is op een op een diepte van 3,80 m onder het maaiveld is matig grof zand aangetroffen. Dit laatste kan deel uit maken van beddingafzettingen van de rivier, waar overheen later de oeverafzettingen zijn afgezet. De grens tussen deze verschillende afzettingen is niet precies aan te geven. De afzettingen zijn geïnterpreteerd als de Formatie van Echteld.

Door de hogere ligging in het landschap en de gunstige textuur vormen oeverwallen van oudsher aantrekkelijke locaties voor bewoning binnen het rivierengebied.

Bodem

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom en is daarom niet op de bodemkaart gekarteerd. Tijdens een inventariserend booronderzoek in het plangebied is de bodem geclassificeerd als een kalkrijke ooivaaggrond, omdat deze onder de A-horizont een bruine Bw-horizont (een gehomogeniseerde B-horizont met nieuwgevormde kleimineralen en/of vrijgekomen ijzer)¹⁴ bevatte, die tot dieper dan 50 cm doorgaat.¹⁵ De bovenste 20 cm, die deels opgebracht en verstoord is, is kalkarm. Daaronder is het materiaal kalkrijk.

Uit het booronderzoek is gebleken dat de bodem binnen het plangebied verstoord is tot in de Bw-horizont.

⁹ Leuving 2006.

¹⁰ Berendsen 2000, 90.

¹¹ Harbers 1981.

¹² www.ahn.nl

¹³ Berendsen 1998, 187 – 188.

¹⁴ de Bakker en Schelling 1989, 64.

¹⁵ de Bakker en Schelling 1989, 161.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

2.3 Historische en archeologische achtergrond

De bewoningsgeschiedenis van Holland gaat tenminste terug tot het laatste deel van de Oude Steentijd (12.000 - 9.000 v.Chr.). Uit deze periode stammen de oudste resten van menselijke bewoning die tot nu toe aangetroffen zijn. In de Late Steentijd (5.300 - 2.000 v.Chr.) deed de landbouw zijn intrede in het gebied.

De bewoning was vooral geconcentreerd in de hoger gelegen gebieden, de zogenaamde donken. Toen een tijdelijke verlaging van de zeespiegel vanaf de Bronstijd meer mogelijkheden bood voor landbouw, groeide de bevolking snel en ontstonden er permanente nederzettingen achter de duinen en langs de riviermonden.¹⁶

Vanaf de eerste eeuw na Christus lag de Alblasserwaard, waar het Plangebied deel van uitmaakt, binnen de grens van het Romeinse Rijk. De Romeinse noordgrens lag langs de Rijn, waar bewakingstroepen gelegerd waren in een reeks van forten, castella. De aanwezigheid van de grenstroepen was van grote invloed op de ontwikkeling van het omringende gebied, waar we de Alblasserwaard ook onder kunnen rekenen.

Door de ineenstorting van de Romeinse noordgrens aan het begin van de vijfde eeuw na Christus, ontstond een machtsvacuüm dat in eerste instantie werd opgevuld door de Friezen en de Franken. Uiteindelijk werden de Friezen kort na 687 door de Franken teruggedrongen tot boven de Oude Rijn.¹⁷ Door de Frankische vorst Karel Martel werd het Frankisch gezag eerst tot aan het Vlie en in 734 tot aan de Lauwers gevestigd.¹⁸ De daaropvolgende eeuwen vormden een periode van bevolkingsgroei en landontginning. In het rivierengebied bleef de bewoning in eerste instantie beperkt tot stroomruggen en oeverwallen langs de rivieren, van waaruit tussen ca. 900 en 1200 het achterland werd ontgonnen.

Ameide is ontstaan in de vroege Middeleeuwen, waarschijnlijk als agrarische nederzetting op de plaats waar een veenstroom, de voormalige A, later Broekse Stroom (tegenwoordig de Prinsengracht) in de Lek uitmondde, ca 100 m ten oosten van het plangebied. De plaats wordt in 866 voor het eerst in historische bronnen genoemd. De naam veranderde door de eeuwen heen van A-mond, in A-muide, en weer later in Ameide. Ontginning vond plaats vanaf de oevers van de Lek, bijna direct ten noorden van het plangebied, maar ook vanaf deze Broekse Stroom. De Tiendweg (tegenwoordig de Molenstraat, 150 m ten zuiden van het plangebied) vormde de scheiding tussen beide ontginningen.¹⁹ Nadat tegen 1200 de gehele achterliggende waard ontgonnen was, kreeg Ameide al snel een handelsfunctie. De afdamming van de Broekse stroom bij de monding kan daarbij een rol gespeeld hebben.

In de loop van de 13^e eeuw werd noordwestelijk van het dorp, 600 m van het plangebied een kasteel gebouwd: kasteel Herlaer (of Herlaer), dat tot in de 18^e eeuw bleef bestaan. In 1258 wordt de naam Herlaer voor het eerst vermeld, wanneer de Heer van Herlaer vaandrager van de bisschop van Utrecht en leenheer van Ameide en Tienhoven wordt. In 1277 sluit Heer Arnoud van Herlaer echter een contract met Floris V, waardoor een stuk aaneengesloten dijk rond de Alblasserwaard in het bezit van de Hollandse graaf kwam.²⁰ In het zelfde jaar kreeg Ameide voorrechten van de Hollandse graaf, die in 1300 omgezet werden in stadsrechten. Daarbij zal de strategische ligging van het dorp bij de grens tussen het Hollandse en Utrechtse invloedsgebied van belang zijn geweest. Ameide ligt in het noordoosten van de Hollandse Alblasserwaard nabij de grens met de oostelijker gelegen, Utrechtse Vijfheerenlanden.

Deze Vijfheerenlanden werden in 1284 gesticht door vijf heren, de heren van Arkel, Leerdam, Vianen, Hagestein en Everdingen, die de oostgrens van hun heerlijkheden verhoogden middels de "Diefdijk" als reactie op de steeds nijpender wordende wateroverlast vanuit Gelderland. Dit was het gevolg van de aanleg van de Zouwendijk door de bewoners van de Alblasserwaard, waardoor ze de afwatering naar het westen hadden geblokkeerd.²¹ De grens van de Vijfheerenlanden werd in het oosten gevormd door de Oude Zederik.

¹⁶ De Nijs en Beukers (red.) 2002, 19.

¹⁷ De Nijs en Beukers (red.) 2002, 49.

¹⁸ De Boer, Boone en Hessing 1992, 39.

¹⁹ Van Groningen 1992, 32.

²⁰ www.slotherlaer.nl

²¹ Van Groningen 1989.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Dit kanaal werd in 1370 gegraven tussen Ameide en Meerkerk. Verder werd de Alblasserwaard begrensd door het Merwedekanaal en de rivier de Linge. Pas na de voltooiing van de Oude Zederik was het gebied geheel door waterlopen omringd en werd het daardoor een waard. Kort daarna kwam de naam "Alblasserwaard" in zwang. Daarvoor werd het grootste deel van het gebied aangeduid als het "Land tussen Lek en Merwede".²²

De stad verloor haar stadsrechten in 1527 toen de stad zich naar de mening van de heer van Herlaer te zelfstandig opstelde in de strijd tussen de geslachten Van Arkel en Brederode.²³

Dit betekende echter geenszins het einde van de functie van de plaats als lokaal centrum, zoals blijkt uit de instelling van een Paardenmarkt door de heer van Brederode in 1657 en de bouw van een stadhuis in 1644.²⁴

In 1741 en 1744 had Ameide last van overstromingen door dijkdoorbraken bij de plaats.

De westgrens van het plangebied werd in 1905 gevormd door een sloot of gracht, die de achtergrens vormde tussen de percelering vanaf de Nieuwstraat in het oosten en de J.W. van Puttestraat in het westen. Deze is in de jaren dertig van de 20^e eeuw gedempt.²⁵ De aangrenzende achtererven van de bebouwing langs de Nieuwstraat en Peperstraat waren ter plekke van het plangebied grotendeels onbebouwd.

Uit de Lek ter hoogte van Ameide is een zilveren Romeinse kniefibula opgebaggerd (ARCHIS waarneming 26073). Archeologische waarnemingen of vondsten uit de historische kern van Ameide zijn niet bekend. Uit de omgeving zijn verder alleen vondsten uit de Late middeleeuwen en de Nieuwe Tijd bekend. Ca. 300 meter ten zuiden van het plangebied zijn in een verspoelde venige laag op ca. 4 m – Mv. houtskoolspikkels van onbekende ouderdom aangetroffen (ARCHIS-waarneming 405708).

2.4 Gespecificeerde archeologische verwachting op basis van het bureauonderzoek

Op de IKAW ligt het plangebied in een zone met hoge trefkans voor archeologische resten, gelegen langs de ontginningsas van de voormalige Broekse Stroom. In de cultuurhistorische hoofdstructuur van Zuid-Holland wordt het zuidelijke deel van het plangebied gerekend tot een complex met een zeer hoge kans op archeologische sporen. Het noordelijk deel van dit plangebied valt buiten dit complex. Het plangebied is naar verwachting gelegen op een rivieroeverwal. Dit is een relatief hoog gelegen deel in het landschap, wat het in principe geschikt maakt voor (pre) historische bewoning. Uit de omgeving zijn in hoofdzaak archeologische vondsten uit de Late middeleeuwen en Nieuwe Tijd bekend. Het plangebied maakt deel uit van de historische kern van Ameide, dat in de Late Middeleeuwen stedelijke rechten had.

Binnen het plangebied worden met name resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd verwacht, behorend tot de historische kern van Ameide.

2.5 Resultaten van het inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen

Binnen het plangebieden worden op basis van het bureauonderzoek archeologische resten verwacht.

Uit het booronderzoek is gebleken dat de bodem in het gehele plangebied is verstoord tot op een diepte variërend van ca. 15 tot 105 cm – Mv.

In de boringen zijn geen relevante, daterende archeologische resten of indicatoren aangetroffen. Wel zijn 2 boringen gestuit op baksteen op een diepte van resp. 105 en 55 cm onder maaiveld (resp. boring 3 en 5 ter plekke van de geplande proefsleuven). Mogelijk betreft het funderingsresten van historische bebouwing uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd.

²² Van Groningen 1992.

²³ Van Groningen 1992, 32.

²⁴ www.ameide-online.nl

²⁵ Mededeling omwonende.

3. Resultaten van het onderzoek

3.1 Landschapsgenese en bodemopbouw

Inleiding

Van elke proefsleuf is het meest informatieve profiel volledig gedocumenteerd. In werkput 1 is gekozen voor het zuidprofiel, in werkput 2 voor het noordprofiel. De profielen zijn gefotografeerd en getekend op schaal 1:20. De profieltekeningen zijn in Bijlage 4 te vinden.

Beschrijving en interpretatie van de profielen

Zuidprofiel werkput 1

Abbeelding 3.1 Werkput 1, gedeelte van het zuidprofiel.

Aan de basis van dit profiel ligt een laag roesthoudend, sterk siltig, matig fijn zand (spoor 6000, afb. 3.1). Het zand is fijn gelaagd met klei. Deze laag is geïnterpreteerd als een oeverafzetting van de Lek, die tot de Formatie van Echteld wordt gerekend. De afzettingen van de Lek zijn na 70 na Chr te dateren. Daarop ligt tot het maaiveld een 1 tot 1,5 m dik pakket door mensen beïnvloed bodemmateriaal, dat overwegend uit zwak tot matig zandige klei bestaat. De bouwvoor bestaat uit donkergrijsbruin tot zwart, matig humeus, zeer fijn zand in dikte variërend van 30 tot 65 cm.

Aan de basis van het door mensen beïnvloede pakket ligt een 10 tot 30 cm dikke horizont met grijze en bruine grond, die door menselijke activiteiten op verschillende plaatsen op verschillende wijze vermengd is, gecombineerd met diverse ingravingen (laag 104, 106, 107 en 110). Zo zijn laag 106 en 107 grijs en bruin gevlekt en is laag 110 grijs gekleurd en fosfaathoudend. De laatste laag vormt de opvulling van een ondiepe ingraving. In het oostelijke deel van het profiel zijn twee verdere ingravingen (laag 105 en laag 113) aangetroffen, die laag 104 en 106 doorsnijden. In laag 105 is grijsbakkend aardewerk uit de periode 1300 – 1450 n. Chr. aangetroffen. Uit de onderste horizont zelf komt geen vondstmateriaal. Laag 104 dekt een ingraving (spoor 6/7) af, waarvan de insteek in het profiel door laag 113 vergraven is. Deze is in het vlak waargenomen en bevatte aardewerk uit ca. 1300.

Over de genoemde horizont ligt een tot 50 cm dik pakket iets grijsig bruine, vermengde grond met sporen baksteen, die vermoedelijk opgebracht is (spoor 5000, afb. 3.1). Vooral uit het onderste deel van dit pakket komt, naast een tweetal oudere scherven, een relatief grote hoeveelheid aardewerk, dat in de 14^e eeuw tot 15^e eeuw gedateerd kan worden. Het vele grijsbakkende aardewerk, het ontbreken van roodbakkend

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

aardewerk en het voorkomen van een laat 14^e tot 15^e eeuwse steengoedscherf vormt aanleiding deze laag in de tweede helft van 14^e tot eerste helft van de 15^e eeuw te dateren. De daaronder gelegen nederzettingshorizont (laag 104-107, 110 en 113) lijkt daarmee in de 14^e eeuw te dateren.

Op dit pakket ligt een 20 cm dikke, begraven bouwvoor van donkerbruine, licht humeuze, zwak zandige klei (laag 101 Apb-horizont) direct onder de recente bouwvoor (laag 999). Deze oude bouwvoor wordt doorsneden door een kuil met onder meer aardewerk uit de periode 1850-1900. Uit deze laag zijn twee pijpensteelfragmenten van pijpaaarde geborgen uit de 17^e-19^e eeuw. Bij de aanleg van vlak 1 net onder deze lagen is voornamelijk vondstmateriaal aangetroffen uit de 18^e tot en met 20^e eeuw. Vanwege de overeenkomst in textuur, kleur en stratigrafische positie met laag 201 in het profiel van werkput 2 zal deze oude bouwvoor in werkput 1 vermoedelijk eveneens uit de 18^e tot 19^e eeuw dateren. De recente bouwvoor is na die tijd daaroverheen opgebracht vóór de demping van de gracht die langs de hele westrand van het plangebied heeft gelopen.

Deze in de jaren dertig van de 20^e eeuw gedempte gracht is aan het westelijke uiteinde van het profiel aangetroffen (spoor 4). Onder de recente vulling is een oudere vulling van grijze klei aangetroffen. Deze lijkt ouder dan de vulling van ingraving laag 110 uit de Late Middeleeuwen. In dat geval zou de gracht al in de Middeleeuwen gegraven zijn. De vulling van laag 110 kan echter ook onderspoeld zijn door water in de gracht.

Noordprofiel werkput 2

Afbeelding 3.2. Werkput 2, gedeelte van het noordprofiel.

Aan de basis van dit profiel ligt een laag roesthoudend, sterk siltig, zeer fijn zand (spoor 6000, gelijk aan spoor 6000 werkput 1). Het zand is fijn gelaagd met klei. Op deze zandlaag ligt een bruinrijks pakket zwak zandige, roesthoudende klei (laag 202), die naar boven toe overgaat in sterk bruine, sterk siltige klei (spoor 5000). Deze drie lagen samen zijn geïnterpreteerd als een oeverafzetting van de Lek, die tot de Formatie van Echteld wordt gerekend. De oeverafzetting is intact, alleen in de top ervan zijn enkele sporen baksteen en enkele grindjes aangetroffen, die mogelijk wijzen op een antropogene beïnvloeding. In de oeverafzetting is een lichtgrijze zandinschakeling (zandlens) aangetroffen (laag 203). De oeverafzetting wordt in de oostelijke helft van het profiel bedekt door een ca. 20 cm dikke, begraven bouwvoor van zwak zandige klei met baksteenresten (Apb-horizont, laag 201). Deze laag wordt doorsneden door een kuil (spoor 3), waarvan de vulling bestaat uit zwak zandige klei, die meer baksteen bevat dan laag 201, pijpensteelfragmenten uit de 17^e tot 19^e eeuw en een fragment roodbakkend aardewerk uit de 18^e of 19^e eeuw (vondstnr. 18 en 29). In werkput

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

2 is geen aardewerk aangetroffen dat ouder is dan 1700, zodat de begraven bouwvoor naar alle waarschijnlijkheid in de 18^e tot 19^e eeuw te dateren is.

De bouwvoor (Ap-horizont, laag 999) is circa 30 cm dik en bestaat uit donkerbruine zwak zandige, zwak humeuze klei. De bouwvoor loopt ononderbroken door over spoor 3 en is dus jonger dan deze kuil.

In het westelijke deel van het profiel doorsnijdt de recent opgevulde gracht de antropogene lagen en de oeverafzettingen (spoor 1). Onder de recente vulling met onder meer plastic ligt een oudere vulling van grijze, sterk siltige klei, die vermoedelijk bij de gracht hoort. De datering van deze vulling is niet bekend.

3.2 Analyse sporen en structuren

3.2.1 Werkput 1

In werkput 1 in het zuiden van het plangebied zijn in totaal 2 vlakken aangelegd en gedocumenteerd. Tijdens het verdiepen zijn vondsten verzameld die dateren uit zowel de Late Middeleeuwen, vanaf de 12^e eeuw, als uit de Nieuwe tijd.

Het eerste vlak is op ca. 70 cm onder het maaiveld aangelegd onder de begraven bouwvoor in de bovenzijde van een antropogeen ophogingspakket van licht bruine, licht vervuilde, zandige klei (S5000). In de oostelijke helft van de sleuf waren drie grote kuilen in dit pakket ingegraven, die zich in het vlak aftekenden met een ovale vorm en een vulling van lichtbruine, donker grijs gevlekte klei. Spoor 1 en spoor 2 bevatten vermoedelijk runderbegravingen. Spoor 1 had een lengte van ruim 2 meter en een diepte van 40 cm. De vulling bevatte drie aardewerkfragmenten uit de 15^e eeuw (vondstnr. 10) en 176 botfragmenten van een rund. Spoor 2 had een lengte van 1,5 meter en een diepte van 35 cm. In de vulling is, naast 85 botfragmenten van een rund, een fragment grijsbakkend aardewerk uit de periode 14^e of eerste helft van de 15^e eeuw aangetroffen. Spoor 3 had een lengte van minstens 1,30 meter en een diepte van 30 cm. In de vulling is aardewerk uit de late 16^e tot 17^e eeuw aangetroffen.

Aan het westeinde van de put is de recent gevulde gracht aangetroffen (spoor 4). Deze doorsneed een kuil met donkergrijs gevlekte klei, baksteen- en mortelresten en aardewerk uit de periode 1850-1900 (spoor 5). De beide laatste sporen zijn ook in vlak 2 aangetroffen. Onder in de humeuze vulling van spoor 7 zijn ondermeer 10 fragmenten van een 17^e eeuwse test in roodbakkend aardewerk aangetroffen.

Vlak 2 is ca. 40 cm onder vlak 1 aangelegd op een natuurlijke, zandige oeverafzetting (S6000). In de oostelijke helft lag daarop een restant van het ophogingspakket spoor 5000. Uit dit gedeelte van de laag, dat naar de recent gedempte gracht afhelt, is een relatief groot aantal aardewerkfragmenten geborgen en een fragment van een middeleeuwse baksteen (vondstnr. 6, 22 en 24). Aan de hand van de samenstelling van het aardewerk is de laag in de tweede helft van de 14^e tot eerste helft van de 15^e eeuw te dateren (zie 3.1).

In het oosten van de werkput is de hoek van een grote rechthoekige ingraving aangesneden (afb. 3.3). Het aangesneden gedeelte van de ingraving bedroeg 3,30 x 2,85 m in het vlak. De ingraving had een vlakke bodem ca. 10 tot 20 cm onder het vlak. Op de bodem lag een donkerbruine laag venige of berige klei van 6 tot 8 cm dik, die tegen de randen omhoog liep en zich als een 30 cm brede, donkere baan in het vlak aftekende (spoor 7; afb. 3.4). De kuil was verder gevuld met lichtgrijs zand met vlekjes donkerbruine klei (spoor 6).

Bij het dichtgooien was de onderliggende, humeuze laag kennelijk zo zacht dat kluiten van de stortgrond in de laag gedrukt zijn en delen van de onderliggende laag tussen de kluiten omhoog gedrukt zijn. De bruine laag op de bodem bevatte als insluitsels enkele kleine botsplinters, een groot baksteenfragment en twee aardewerkfragmenten. Dit aardewerk bestond uit een fragment van een kan in bijna of vroeg steengoedbaksel uit de late 13^e tot vroege 14^e eeuw en twee fragmenten grijsbakkend aardewerk uit de 14^e tot eerste helft van de 15^e eeuw (afb. 3.5). Het formaat van de aangetroffen baksteen (13,5 x 6,5 cm) is in overeenstemming met een datering in de late 13^e tot 14^e eeuw. In de grond waarmee de kuil is opgevuld, is een fragment kogelpot-aardewerk uit de 12^e of 13^e eeuw aangetroffen. Dit laatste is kennelijk met de ingeworpen grond secundair in

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Afbeelding 3.3: Werkput 1, het oostelijk deel van vlak 2 met binnen de stippellijn de rechthoekige ingraving spoor 6/7.

Afbeelding 3.4: Werkput 1, vlak 2, coupes over spoor 6/7.

de ingraving gedeponerd. Het spoor is aanvankelijk als een huisplaats met vloerniveau geïnterpreteerd. De insluitsels en de wijze waarop de vulling in de onderliggende zachte humeuze laag op de bodem is gedrukt en daarmee vermengd is, doen eerder aan een laag zachte beer denken dan aan een houten vloer. Een houten vloer is bij het opvullen doorgaans niet zo sterk vergaan en zacht en raakt pas na het opvullen ingedrukt onder het gewicht van de grond van de vulling, zonder daarmee vermengd te raken. Vermoedelijk betreft het een beer- of mestkuil.

3.2.2 Werkput 2

In werkput 2 in het noordelijk deel van het plangebied zijn twee vlakken aangelegd en gedocumenteerd. Bij het verdiepen zijn vondsten geborgen uit de periode 1700-1950. In deze werkput is geen aardewerk aangetroffen dat van vóór 1700 dateert.

Vlak 1 is aangelegd op ongeveer 70 cm beneden maaiveld, onder de begraven bouwvoor (laag 201) in de bovenzijde van een als natuurlijke oeverafzetting geïnterpreteerd pakket lichtbruine siltige klei (spoor 5000). Langs de westrand is de recent gedempte gracht aangetroffen (spoor 1), die ook in werkput 1 (spoor 4) is aangesneden. Aan de oostzijde van de sleuf zijn diverse sporen uit de Nieuwe tijd aangetroffen, die geen van allen ouder dan de 18^e eeuw lijken. Spoor 2 was een put van losse bakstenen van 21 x 10 x 5 cm met daarin een recente vulling met onder meer een oliedrum. De onderzijde van de put lag 30 cm onder het vlak. Spoor 3 was een kuil met een doorsnede van 70 cm, een diepte van 40 cm, een fragment roodbakkend aardewerk uit de 18^e of 19^e eeuw en een fragment van een pijpensteel. Spoor 4 betrof een rond kuiltje of paalspoor met een doorsnede van ca. 15 cm, een diepte van 6 cm en een scherp roodbakkend aardewerk uit de 17^e of 18^e eeuw. Spoor 5 was een in de grond geslagen paal van donkerbruin hout met een doorsnede van 10 cm en een nagel van vóór 1900.

Bij het verdiepen zijn geen verdere vondsten of sporen aangetroffen buiten de vulling van de gracht (spoor 1). Vlak 2 is aangelegd op een diepte van 1,65 m onder het maaiveld in het oosten, naar het westen aflopende naar een diepte van 2 meter onder het maaiveld in natuurlijke oeverafzettingen van fijn gelaagde klei (spoor 6000) met zandbanen (spoor 6001).

3.3 Vondstmateriaal

Inleiding

Uit sporen en profielen en vooral bij de aanleg van de vlakken is relatief veel vondstmateriaal geborgen. Dit vondstmateriaal stamt uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Hoewel de oudste vondsten uit de 12^e eeuw stammen, overheerst het vondstmateriaal uit de Nieuwe Tijd, met name uit de 18^e en 19^e eeuw.

Aardewerk en glas

Abbeelding 3.5. Grijsbakkend aardewerk en een fragment bijna of vroeg steengoed uit spoor 7 in werkput 1

In totaal zijn 200 fragmenten aardewerk geborgen, waaronder 8 fragmenten pijpaaarde, en 11 fragmenten glas.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Het oudste aardewerk bestaat uit een zestal fragmenten Pingsdorf aardewerk uit de periode 900-1200, waarvan één fragment van een beker nader gedateerd kan worden in de 12e eeuw (vondstnr. 7). Daarnaast zijn drie fragmenten kogelpot aardewerk uit de 12e of 13e eeuw aangetroffen. Uit de daarop volgende, 14e en 15e eeuw is vooral grijsbakkend aardewerk aangetroffen naast enkele fragmenten van steengoed uit het Duitse Rijnland (Siegburg). Roodbakkend aardewerk dat in de late middeleeuwen of de 16^e eeuw te dateren is, ontbreekt tussen de geborgen vondsten. Ook ander aardewerk dat duidelijk in de late 15^e of 16^e eeuw te dateren is, ontbreekt. Uit de late 16^e tot en met de 19^e eeuw is voornamelijk roodbakkend aardewerk aangetroffen. Daarnaast zijn slechts kleine hoeveelheden majolica (1 fragment), faïence (11 fragmenten), porselein (5 fragmenten) en industrieel wit (6 fragmenten) aangetroffen. Het polychroom beschilderd majolicafragment is afkomstig van een sierbord, dat ook in middenstandshuishoudens aan te treffen was. Voor het overige is al het aangetroffen aardewerk gewoon gebruiks aardewerk dat in een gemiddeld huishouden te verwachten was.

Ook onder de geborgen glasfragmenten zijn geen resten van bijzondere of luxe voorwerpen. Onder de 11 geborgen fragmenten bevinden zich de resten van twee bolle, groene wijnflessen, die in de late 17^e en 18^e eeuw vrij algemeen waren, twee fragmenten vensterglas van vóór 1800 en enkele recentere fragmenten.

Bouwmateriaal

Onder de 26 fragmenten bouwkeramiek bevinden zich fragmenten van bakstenen, plavuizen, dakpannen en wandtegels. De dakpanfragmenten betreffen een fragment van een grijsbakkende golfpan en een fragment van een rode golfpan met donker loodglazuur, beide uit de Nieuwe Tijd. De baksteenfragmenten zijn voornamelijk afkomstig van bakstenen uit de late middeleeuwen, die, voor zover vast te stellen, formaten van 13,5-14 x 6,5-7 cm hadden. Een baksteenfragment met dit formaat komt al voor in het oudste, aangetroffen spoor: de grote rechthoekige ingraving spoor 7 in werkput 1 uit ca. 1300.

Daarnaast zijn 6 fragmenten dakleien aangetroffen. De bakstenen en dakleien zijn mogelijk afkomstig van een bijzonder bouwwerk in de stad, zoals een kerk, een stadhuis of een stadsmuur.

Metaalvondsten

In totaal zijn er 7 metaalvondsten gedaan allen te dateren in de Nieuwe Tijd: een vulpotlood, een fietskoplamp, een handgreep en een fragment van een zakhorloge uit de eerste helft van de 20^e eeuw; twee nagels van vóór 1900 en een stukje lood waarvan geen datering bekend is.

Botmateriaal

In totaal 304 fragmenten dierlijk bot geborgen. Het merendeel daarvan (261 fragmenten) stamt uit twee kuilen met runderskeletten, die uit de 15^e eeuw zouden kunnen stammen. 29 Fragmenten zijn uit de vulling van de in de jaren dertig van de twintigste eeuw gedempte gracht. Uit de humeuze bodemlaag van de rechthoekige ingraving uit ca. 1300 (spoor 7) komen een sprongbeen (astragalus) van een rund en een voortand (incisive) van een varken. De overige fragmenten komen uit diverse contexten.

Het botmateriaal is goed geconserveerd.

Hout

Van een paal, spoor 5 in werkput 2, is een houtmonster genomen. De paal is niet in verbinding te brengen met een structuur en vondsten ouder dan de 18^e eeuw zijn in de betreffende werkput niet aangetroffen. Ook het feit dat het hout als enige ruim boven het grondwater geconserveerd is, doet een (sub)recente datering vermoeden, zodat verder onderzoek niet aanbevolen wordt.

4 Conclusies en beantwoording van de onderzoeksvragen

4.1 Beantwoording van de onderzoeksvragen

T.a.v. bouwhistorische resten:

1. *Zijn er restanten aanwezig van (bak)steenbouw uit de Nieuwe Tijd of de Late Middeleeuwen?*
2. *Zo ja, wat is de datering en aard van het aangetroffen muurwerk?*
3. *Zijn deze te relateren aan historisch kaartmateriaal, documenten of een historische vermelding?*

Afgezien van een recente put van los gestapelde bakstenen zijn in de proefsleuven geen restanten van steenbouw aangetroffen. Wel wijzen middeleeuwse baksteenfragmenten, onder meer aangetroffen in een vroeg 14^e eeuwse ingraving, op vroeg 14^e eeuwse baksteenbouw in de omgeving. Deze is niet te relateren aan historisch kaartmateriaal of een historische vermelding van bebouwing in het plangebied zelf.

T.a.v. de overige archeologische resten:

4. *Wat is de aard, omvang, kwaliteit en verloop van de archeologische sporen en sporencusters?*

In het zuiden van het plangebied zijn in werkput 1 sporen van bewoning uit de late middeleeuwen en de Nieuwe Tijd vastgesteld. Deze bestaan uit een grote rechthoekige kuil uit ca.1300, die mogelijk als beer- of mestkuil gegraven is, en een geroerde horizont met diverse ingravingen uit de daarop volgende 14^e eeuw. Deze horizont wordt afgedekt door een ophogingspakket uit de tweede helft van de 14^e tot eerste helft van de 15^e eeuw. In de bovenzijde van dit ophogingspakket waren een kuil uit de late 16^e tot 17^e eeuw en twee runderbegravingen uit mogelijk de 15^e eeuw ingegraven. De sporen concentreren zich in de oostelijke helft van de sleuf. Zij kunnen beschouwd worden als randverschijnselen van bewoning, afkomstig van activiteiten die waarschijnlijk op de achtererven van bebouwing langs de Nieuwstraat hebben plaatsgevonden. Het zelfde geldt voor de sporen aangetroffen in werkput 2 in het noordelijk deel van het plangebied. Deze concentreren zich eveneens in de oostelijke helft van de sleuf en zijn vanaf de 18^e eeuw te dateren. Zij bestaan uit een bakstenen put of bak in de grond, een kuil, een houten paal en twee kleine (paal?)kuiltjes. Een in de 20^e eeuw gedempte gracht of sloot, die in beide sleuven langs de westrand van het terrein is aangesneden, kan de begrenzing van de erven of percelen gevormd hebben. Onder de recente vulling is een oudere vulling aangetroffen die van laat-middeleeuwse oorsprong kan zijn.

5. *Wat is de ruimtelijke verspreiding (horizontaal en verticaal) van de sporen en wat is de relatie van deze sporen met de reeds aangetroffen archeologische resten in het centrum van Ameide en de directe omgeving van het plangebied?*

Sporen uit de late middeleeuwen beperken zich tot werkput 1 in het zuiden van het plangebied. Hier bevindt zich over de gehele lengte van de proefsleuf tussen 0,65 en 1,6 m onder het maaiveld een sporenhorizont uit de 14^e-15^e eeuw. Een tweede sporenhorizont uit de 15^e-17^e eeuw bevindt zich tussen 0,35 en 1,1 m onder de bouwvoor op een laatmiddeleeuws ophogingspakket. De aangetroffen sporen in deze horizont bevinden zich in de oostelijke helft van de onderzochte sleuf vanaf ca. 10 meter uit de westgrens van het plangebied.

In het noorden van het plangebied zijn op een diepte vanaf 0,3 tot 0,45 m onder het maaiveld sporen aangetroffen uit de 18^e-20^e eeuw, eveneens in de oostelijke helft van de sleuf vanaf ca. 13 meter van de westgrens van het plangebied.

Langs de westgrens van het plangebied ligt tot ca. 1,3 m onder het maaiveld de recente vulling van een gracht, met daaronder een oudere vulling van mogelijk laat-middeleeuwse oorsprong.

In alle horizonten lijkt de sporendichtheid naar het oosten toe te nemen, maar zijn sporen in het westen van het plangebied tot aan de gracht niet uit te sluiten. Evenmin is de noordelijke begrenzing van

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

sporen van vóór 1700 vastgesteld. Deze kunnen tot vlakbij de noordelijke proefsleuf voorkomen, en zijn ten noorden daarvan evenmin uit te sluiten

6. *Uit welke periode dateren de sporen?*

Het stratigrafisch oudste spoor in het zuiden van het plangebied dateert uit de eerste helft van de 14^e eeuw; de daarop liggende sporenhorizont met diverse ingravingen uit de 14^e tot 15^e eeuw. De sporen op het laat-middeleeuws ophogingspakket uit de 15^e-17^e eeuw. De sporen in de noordhelft van het plangebied dateren uit de 18^e tot en met 20^e eeuw.

7. *Wat is de relatie met de omgeving?*

De sporen zijn waarschijnlijk afkomstig van activiteiten op achtererven van bebouwing langs de Nieuwstraat, waarvan de achtergrens vermoedelijk gevormd wordt door de aangetroffen gracht langs de westrand van het plangebied. Zij maken deel uit van de middeleeuwse stadsuitleg van Ameide.

8. *Wanneer is de vindplaats als woonplaats in onbruik geraakt?*

De vindplaats maakt deel uit van een sinds de late middeleeuwen tot heden onafgebroken bewoonde nederzetting.

9. *Zijn de aangetroffen archeologische resten behoudenswaardig?*

De archeologische resten zijn behoudenswaardig. Zij maken deel uit van de archeologische overblijfselen van de middeleeuwse stad Ameide en kunnen informatie opleveren over de ontwikkeling van de stad in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd, waarover nog weinig archeologisch bekend is. De resten zijn representatief voor de achtererfsituatie in de randzones van een kleine laat-middeleeuwse stad. De resten zijn goed bewaard gebleven door afdekkende ophogingslagen, door redelijk conserverende eigenschappen van de bodem en een geringe mate van versterking door diepere recente bodemingrepen. Botmateriaal is goed geconserveerd en ook botanische resten kunnen bewaard zijn gebleven.

4.2 Conclusies

De ondergrond van het plangebied wordt gevormd door oeverafzettingen van een oude meander van de Lek, afgezet na 70 na Chr.

In het zuiden van het plangebied zijn in werkput 1 sporen van bewoning uit de late middeleeuwen en de Nieuwe Tijd vastgesteld. Deze bestaan uit een grote rechthoekige kuil uit ca.1300, die vermoedelijk als beer- of mestkuil gegraven is, en een geroerde horizont met diverse ingravingen uit de daarop volgende 14^e eeuw. Deze horizont wordt afgedekt door een ca. afgedekt door een ophogingspakket uit de tweede helft van de 14^e tot eerste helft van de 15^e eeuw. In de bovenzijde van dit ophogingspakket waren een kuil uit de late 16^e tot 17^e eeuw en twee runderbegravingen ingegraven uit mogelijk de 15^e eeuw. De sporen concentreren zich in de oostelijke helft van de sleuf. Zij kunnen beschouwd worden als randverschijnselen van bewoning, afkomstig van activiteiten waarschijnlijk op de achtererven van bebouwing langs de Nieuwstraat.

Het zelfde geldt voor de sporen aangetroffen in werkput 2 in het noordelijk deel van het plangebied. Deze concentreren zich eveneens in de oostelijke helft van de sleuf en zijn vanaf de 18^e eeuw te dateren. Zij bestaan uit een bakstenen put of bak in de grond, een kuil, een houten paal en twee kleine (paal?)kuiltjes. Een in de 20^e eeuw gedempte gracht of sloot, die in beide sleuven langs de westrand van het terrein is aangesneden, kan de begrenzing van de erven of percelen gevormd hebben. Onder de recente vulling is een oudere vulling aangetroffen die van laat-middeleeuwse oorsprong kan zijn.

Enkele fragmenten van Pingsdorf-aardewerk, aangetroffen in jongere contexten, wijzen op het bestaan van de nederzetting vóór 1200. Aardewerk uit de 16^e eeuw ontbreekt onder de vondsten. De aangetroffen sporen zijn te dateren in de 14^e en 15^e eeuw, in de 17^e eeuw en in de 18^e tot 20 eeuw. Fragmenten van middeleeuwse bakstenen wijzen op baksteengebruik in het stadje in de eerste helft van de 14^e eeuw.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Hoewel sporen uit de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd vóór 1700 niet in de sleuf in het noorden van plangebied zijn aangetroffen, is niet uitgesloten dat dergelijke sporen buiten de sleuf ook in het noordelijk deel van het plangebied voorkomen. Het hele plangebied maakt deel uit van de middeleeuwse stadsuitleg. Ter plekke van de sleuven was nauwelijks sprake van verstorende bodem ingrepen. De in de sleuven aangetroffen sporen zijn goed bewaard gebleven doordat deze door ophogingspakketten zijn afgedekt . Deze ophogingspakketten zullen ook in andere delen van het plangebied, waar mogelijk meer bodemingrepen hebben plaatsgevonden, de verstorende werking daarvan op met name de middeleeuwse sporen beperkt hebben.

5 Archeologische waardering en selectieadvies

5.1 Waardering volgens specificatie VS 06.

Op basis van de criteria die in de KNA (versie 3.1) worden gehanteerd om tot een archeologische waardestelling te komen heeft de onderzoekslocatie ter plaatse van de twee proefsleuven een gemiddelde score (zie tabel 3). Vervolgens wordt, op basis van de scores in de tabel, in het beslissingsdiagram bepaald of het object (het archeologisch onderzochte terrein) behoudenswaardig is.

Waarden	Criteria	Scores	Toelichting
Beleving	Schoonheid	0	Niet van toepassing
	Herinneringswaarde	0	Niet van toepassing
Fysieke kwaliteit	Gaafheid	3	
	Conservering	3	
Inhoudelijke kwaliteit			
	Zeldzaamheid	1	
	Informatiewaarde	2	
	Ensemblewaarde	3	
	Representativiteit	3	

Tabel 1: Scoretabel waardestelling.

Fysieke kwaliteit

De fysieke kwaliteit van de aangetroffen sporen is hoog.

De score van de fysieke kwaliteit is gebaseerd twee factoren, namelijk de gaafheid en conservering. Wat betreft de gaafheid zijn de volgende zaken in acht genomen: de aanwezigheid van goed bewaard gebleven sporen en/of vondsten. Verder speelt ook de intacte stratigrafie een rol. De aanwezigheid van mobilia in situ (vondsten die te koppelen zijn aan bepaalde lagen en sporen) en een stabiele natuurlijke omgeving zijn van invloed op de score. In deze stabiele omgeving is de verwachting op organische en anorganische resten redelijk hoog. Deze verwachting wordt onderbouwd door de hoeveelheden goed geconserveerd aardewerk en bot materiaal

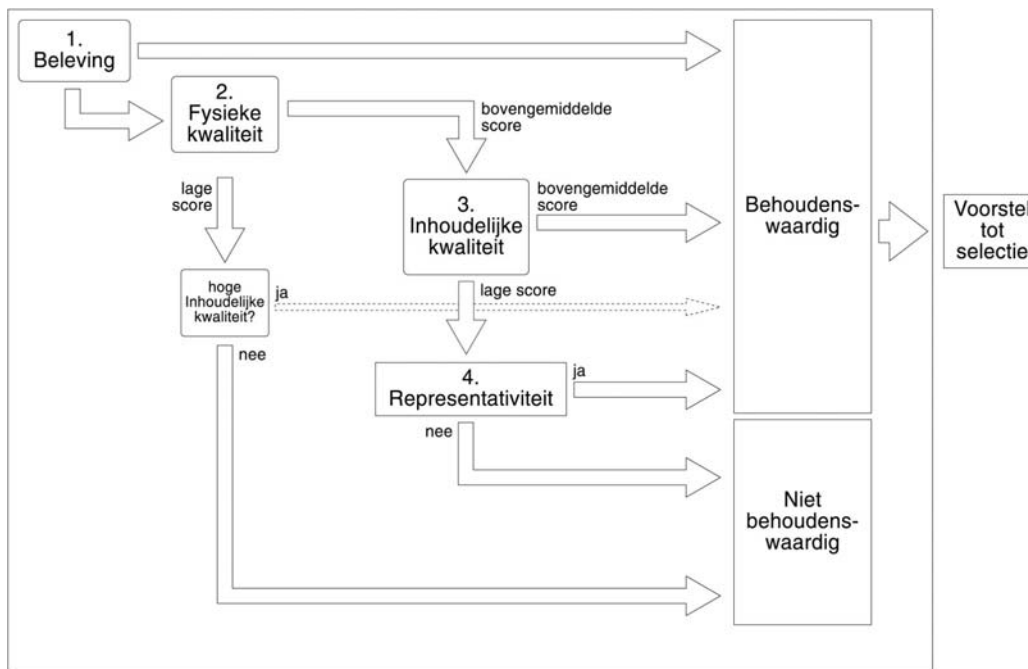
Inhoudelijke kwaliteit

De inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen sporen is bovengemiddeld.

De score van de inhoudelijke kwaliteit is onderverdeeld in vier factoren: zeldzaamheid, informatie waarde, ensemblewaarde en representativiteit.

De zeldzaamheid scoort laag omdat vergelijkbare achtererfsituaties en -sporen als algemeen beschouwd kunnen worden aan de rand van kleinere middeleeuwse steden, soms ook van vergelijkbaar goede fysieke kwaliteit, al zijn deze in de omgeving nog niet aangetoond. De representativiteit is mede tegen deze achtergrond als hoog te beoordelen. Verder speelt de gaafheid van het contemporeine landschap in de omgeving een rol bij de hoge score.

De archeologische resten kunnen informatie opleveren over de ontwikkeling van Ameide als kleine stad tussen Holland en Utrecht in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe Tijd. Niet alleen is nog zeer weinig archeologisch bekend over de stadsontwikkeling van Ameide. De ontwikkeling van kleine steden in de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd is een actueel onderzoeksthema, waardoor de informatiewaarde van het onderzoeksgebied stijgt. De geringe zeldzaamheid daarentegen vermindert de informatiewaarde zodat deze als gemiddeld beschouwd wordt.

Afbeelding 17: Waarderingscriteria (conform KNA 3.1).

Op grond van het bovenstaande schema is af te leiden dat de onderzoekslocatie behoudenswaardig is. De archeologische waardering is verwerkt in het selectieadvies.

5.2 Selectieadvies volgens specificatie VS 07.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn behoudenswaardige archeologische resten aangetroffen. Om die reden wordt aanbevolen vervolgonderzoek te laten uitvoeren bij bodemverstorende activiteiten.

Op basis van de voorlopige resultaten van het onderzoek heeft Synthegra bv in een briefverslag d.d. 30-11-2007 geadviseerd om het oostelijke deel van het plangebied vlakdekkend op te graven. Voor het westelijke deel van het plangebied is een archeologische begeleiding geadviseerd (bijlage 7). Dit advies is gebaseerd op de aangetoonde aanwezigheid van middeleeuwse sporen in de oostelijke helft van de proefsleuven, terwijl in de westelijke helft op dat moment geen middeleeuwse sporen aangetoond waren. Andere redenen waren de afname van de sporendichtheid van oost naar west en de vaststelling dat de verkaveling vanuit de Nieuwstraat in het oosten heeft plaatsgevonden, waardoor de oudste en meest interessante sporen zich in het oosten van het plangebied worden verwacht. Hoewel de nadere uitwerking van de onderzoeksresultaten ook in de westelijke helft van de proefsleuf in het zuiden middeleeuwse sporen heeft aangetoond, is dit geen aanleiding om het selectie-advies aan te passen. De verwachting van een geringe sporendichtheid in de westelijke randzone van het plangebied blijft gehandhaafd. Bovendien wordt een groot gedeelte van deze zone in beslag genomen door een recent gedempte gracht, waarvan de middeleeuwse oorsprong niet aangetoond is. Naar verwachting volstaat een archeologische begeleiding in deze zone om de relevante archeologische informatie ex situ te behouden. Daarbij dient wel aandacht te worden besteed aan de vraag naar de mogelijk middeleeuwse oorsprong van de gracht.

Het definitieve selectiebesluit zal worden genomen door het bevoegd gezag, de provincie Zuid-Holland.

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

Literatuur en kaarten

Literatuur

Bakker de, H en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Berendsen, H.J.A. 2000, *Landschappelijk Nederland*, van Gorcum Assen.

Berendsen, H.J.A., 1998, *De vorming van het land*, van Gorcum Assen.

Boer, D.E.H. de, M.H. Boone en W.A.M. Hessing, 1992, *Delta, Nederlands verleden in vogelvlucht, deel I De Middeleeuwen: 300 tot 1500*, Leiden.

Groningen, C.L. van ,1992, *De Alblasserwaard*, Zeist/Zwolle.

Leuvering, J.H.F., 2006, *Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek d.m.v. boringen, Nieuwstraat te Ameide* (Synthegra rapport 16200), Hoorn.

Mulder de, E.F.J., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104: Geotechniek - Classificatie van onverharde grondmonsters.*, Delft.

Nijs, T. de, en E. Beukers (red.), 2002, *Geschiedenis van Holland. Deel I, tot 1572*, Hilversum.

Smole, L.H., 2007, *Programma van Eisen definitief versie 1.0 Waarderend onderzoek plangebied Nieuwstraat te Ameide*.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer , 2006: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.1*. SIKB, Gouda.

Kaarten

Harbers, P., 1981, *Bodemkaart van Nederland 1:50.000, toelichting bij kaartblad 38 Oost Gorinchem*, Wageningen

NITG-TNO, 2006: *Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000* (<http://dinoloket.nitg.tno.nl>)

Stiboka (Stichting voor Bodemkartering), 1981.: *Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000, blad 38 oost Gorinchem*, Wageningen.

Uitgeverij Nieuwland, 2005, *Grote Historische Atlas van Gelderland, ca. 1905*, schaal 1:25.000, Tilburg.

Wolters Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas van Nederland; 1 West Nederland 1839–1859*, schaal 1:50.000, Groningen.

Internet

www.archis2.archis.nl

www.ahn.nl

Project : Inventariserend veldonderzoek d.m.v. proefsleuven, Nieuwstraat te Ameide
Kenmerk : P0502421

www.ameide-online.nl

www.slotherlaer.nl

www.nitg.tno.nl

www.watwaswaar.nl

Bijlagen:

**Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische
 tijdvakken**

Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie				MIS	Lithostratigrafie			
	Holoceen				1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)			
11.755	Kwartair	Laat	Laat	Weichselien (ijstijd)	Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye	Formatie van Boxtel
12.745						Allerød (warm)			
13.675						Vroege Dryas (koud)			
14.025						Bølling (warm)			
15.700						Laat-Pleniglaciaal			
29.000		Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal	3					
50.000			Vroeg-Pleniglaciaal	4					
75.000			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a					
		5b							
		5c							
	5d								
115.000	Pleistocene	Laat	Weichselien (ijstijd)	Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5e	Eemien (warme periode)	Eem Formatie		
130.000						Saalien (ijstijd)	6	Formatie van Drente	
370.000								Holsteinien (warme periode)	Formatie van Urk
410.000									
475.000						Cromerien (warme periode)			
850.000	Vroeg	Vroeg	Pre-Cromerien	Formatie van Sterksel					
2.600.000									

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden	
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd	
-1500	Vb1			Middeleeuwen			
-450	Va			Romeinse tijd			
0		Holoceen	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk > 1% invloed landbouw (granen)	IJzertijd	
-12	IVa			Bronstijd			
-800	815		Midden	Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol	Neolithicum
-2000	2650						
-3755	5000	Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es	Mesolithicum	
-4900	7020						
-5300	8000						
-8800	9000	Laat-Pleistoceen	Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend	Laat-Paleolithicum	
11.755	10.150						
12.745	10.800						
13.675	11.800						
14.025	12.000	Weichselien (ijstijd)	Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum	
15.700	13.000						
		Weichselien (ijstijd)	Allerød	LW II	dennen- en berkenbossen	Laat-Paleolithicum	
		Weichselien (ijstijd)	Vroege Dryas	LW I	open parklandschap	Laat-Paleolithicum	
		Weichselien (ijstijd)	Bølling	LW I	open vegetatie met kruiden en berkenbomen	Laat-Paleolithicum	
-35.000		Laat-Pleistoceen	Midden- Weichselien (Pleniglaciaal)		perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra	Midden-Paleolithicum	
		Laat-Pleistoceen	Vroeg- Weichselien (Vroeg- Glaciaal)		perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	Midden-Paleolithicum	
		Midden-Pleistoceen	Eemien (warme periode)		loofbos	Midden-Paleolithicum	
-300.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum	

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenbergh (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2: Allesporenkaart

Allesporenkaart

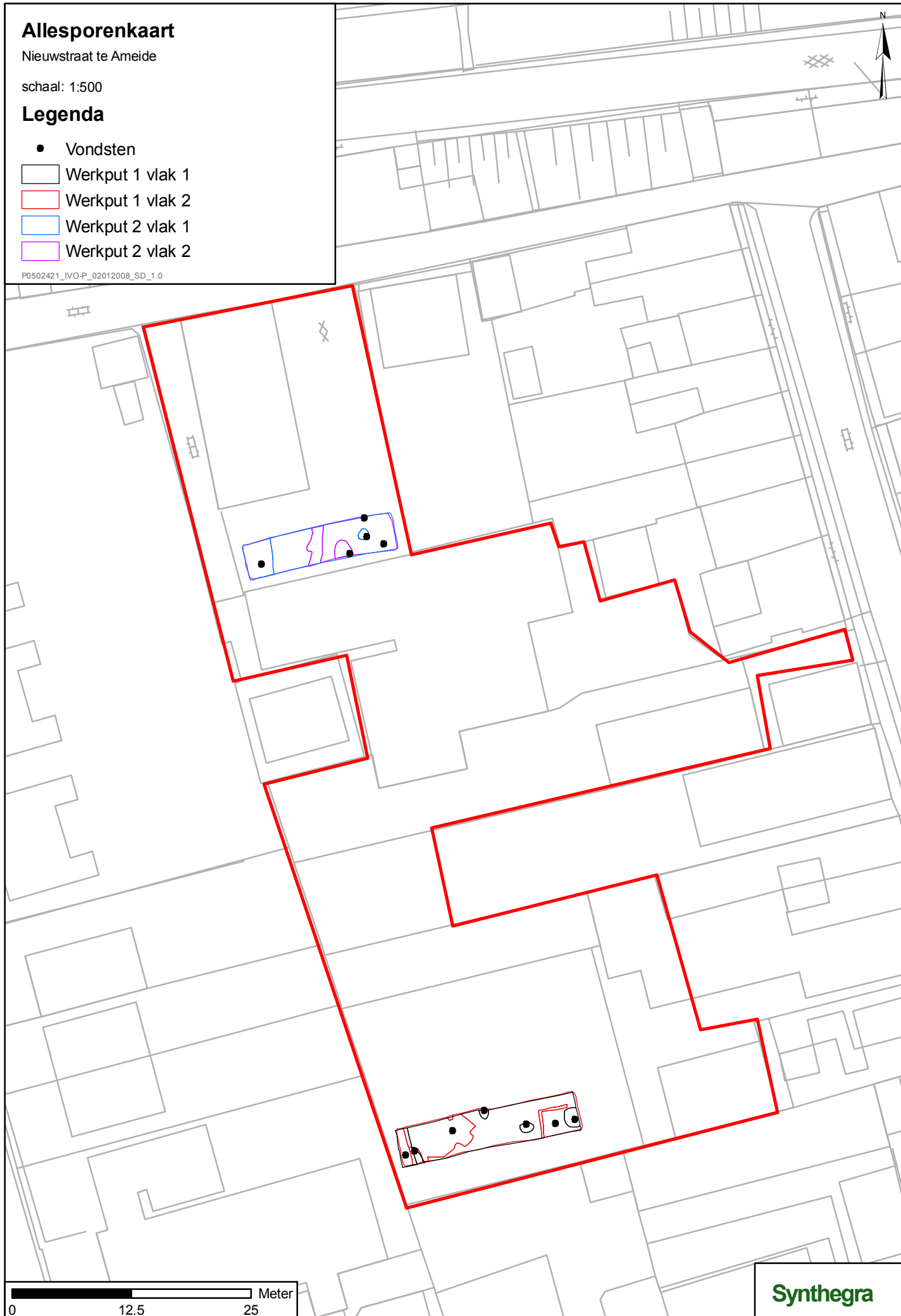
Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:500

Legenda

- Vondsten
- ▭ Werkput 1 vlak 1
- ▭ Werkput 1 vlak 2
- ▭ Werkput 2 vlak 1
- ▭ Werkput 2 vlak 2

P0502421_IVO-P_02012008_SD_1.0

Bijlage 3: Vlakken

Resultaten van het veldwerk: Werkput 1

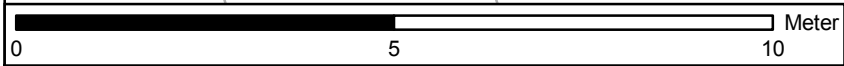
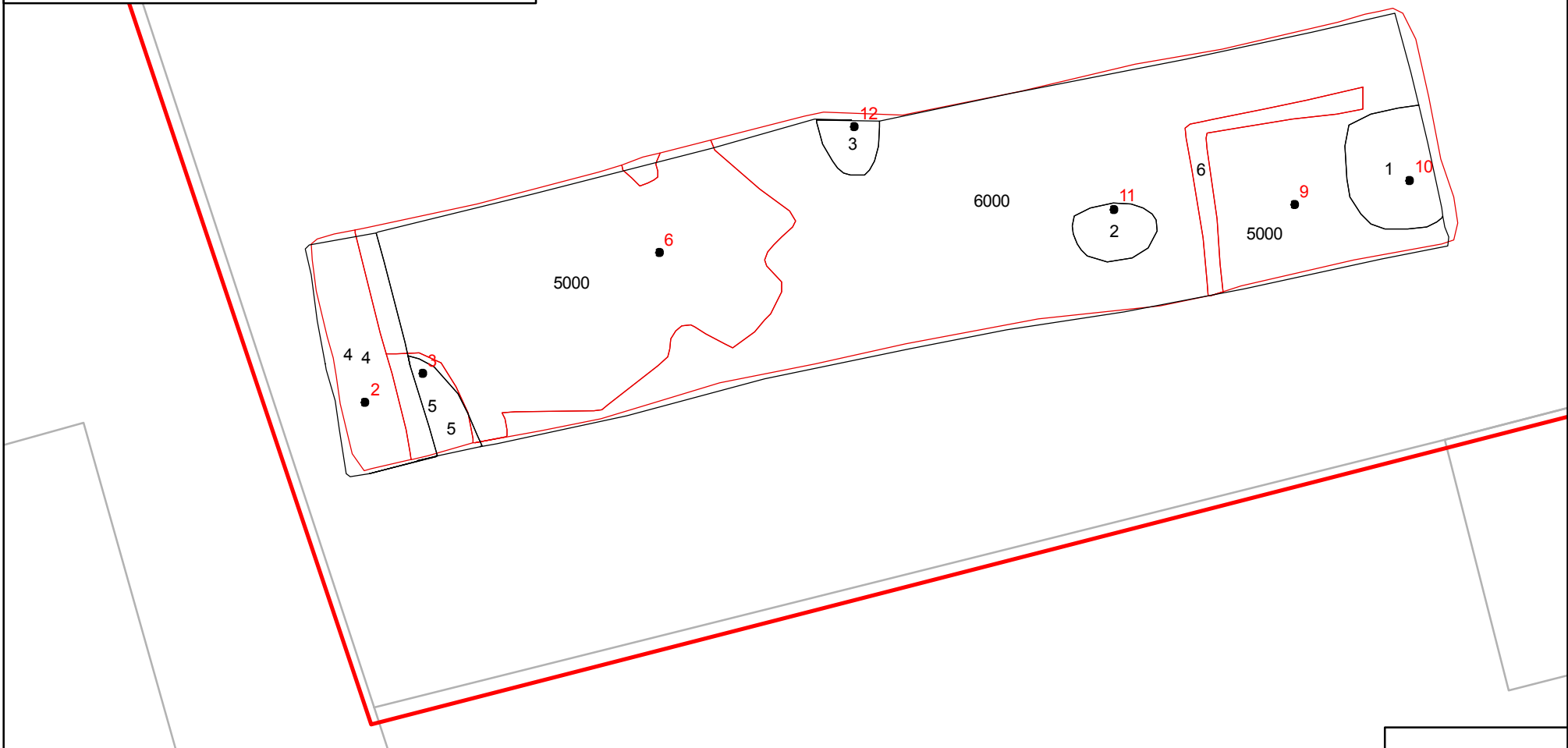
Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:100

Legenda

- Vondsten
- Vlak 1
- Vlak 2

P0502421_IVO-P_02012008_SD_1.0

Resultaten van het veldwerk: Werkput 2

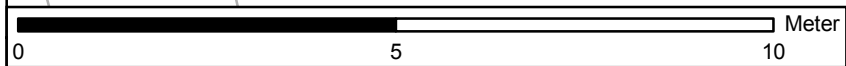
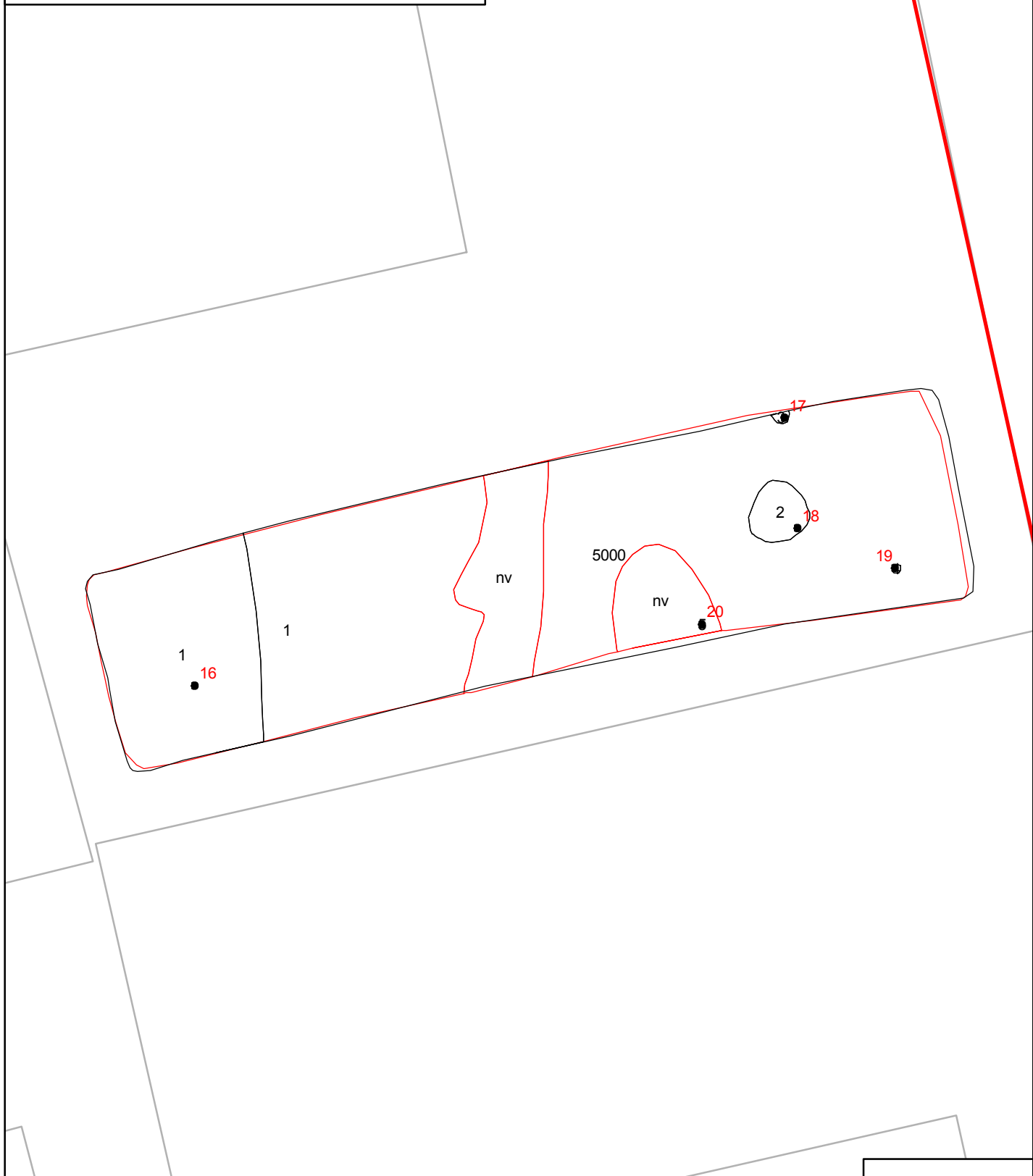
Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:100

Legenda

- Vondsten
- Vlak 1
- Vlak 2

P0502421_IVO-P_02012008_SD_1.0

Bijlage 4: Profielen en coupes

Zuidprofiel werkput 1

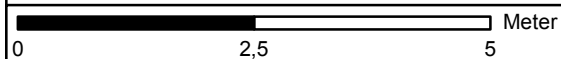
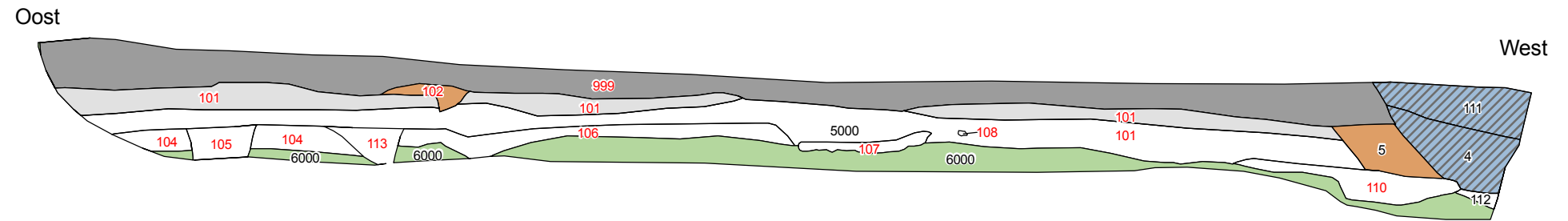
Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:80

Legenda

- Profieltekening, overige antropogene lagen (mogelijk) middeleeuws
- Spoor (Nieuwe Tijd)
- Bouwvoor (Ap-horizont)
- Begraven bouwvoor (Apb-horizont)
- Gedempte gracht (20e eeuw)
- Natuurlijke oeverafzettingen (C-horizont)

P0502421_IVO-P_16022010_SD_1.0

Synthegra

Noordprofiel werkput 2

Nieuwstraat te Ameide

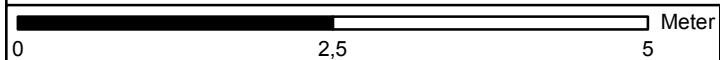
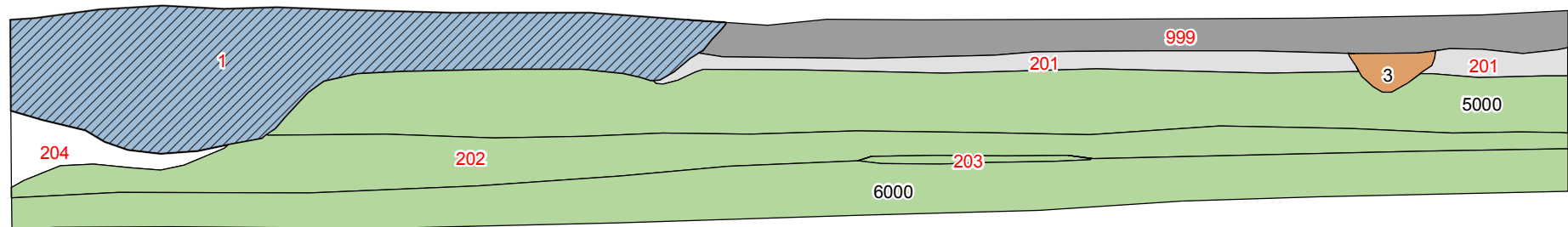
Legenda

- Profieltekening
- Spoor (Nieuwe Tijd)
- Bouwvoor (Ap-horizont)
- Begraven bouwvoor (Apb-horizont)
- Gedempte gracht (20e eeuw)
- Natuurlijke oeverafzettingen (C-horizont)

P0502421_IVO-P_16022010_SD_1.0

West

Oost

Synthegra

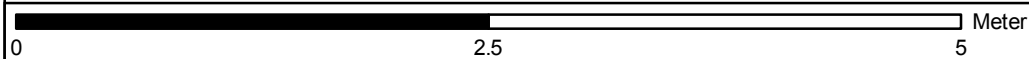
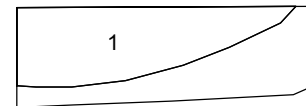
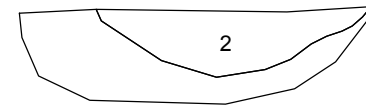
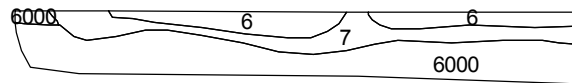
Resultaten van het veldwerk: Coupes

Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:40

Legenda

P0502421_IVO-P_02012008_SD_1.0

Bijlage 5: Sporenlijst

Sporenlijst IVO-P Nieuwstraat-Peperstraat te Ameide

Put: 1 Vlak: 1 datum: 15-10-2007

Spoor nummer	interpretatie spoor	spoor gecoupeerd ja / nee	spoor diepte in cm	Kleur	Textuur	Insluitsel	samenhang met andere sporen	opmerkingen
1	kuil, runderbegraaving	ja	42	lbr dgr gevlekt	KS1	bot	jonger dan S5000	V10
2	kuil, runderbegraaving	ja	35	lbr gr gevlekt	KS1	bot	jonger dan S5000	V11
3	kuil	ja	20	lbr gr gevlekt	KS1	baksteen	jonger dan S5000	V12
4	sloot	ja	104	dgr zw humeus	KS1			recente vulling
5	kuil	in profiel	64	dgr gr gevlekt	KS1	bot	ouder dan S4	V3
5000	vlak	in profiel	50	lbr	Z			Laag

Put: 1 Vlak: 2 datum: 15-10-2007

Spoor nummer	interpretatie spoor	spoor gecoupeerd ja / nee	spoor diepte in cm	Kleur	Textuur	Insluitsel	samenhang met andere sporen	opmerkingen
4	sloot	profiel	104	dgr.zw	Z3S3Kh1	baksteen, mo		
5	kuil	profiel	64	dgr.,gr.gevlekt	Ks3z1h1	AW, baksteen,mo	ouder dan S 4	V3
6	vullaag	ja	14	lgr.	Z	dbr.kleivlekjes	hoort bij S 7	V9
7	vullaag beer?	ja	20	dbr.	K	AW	hoort bij S 6	V27
5000	vlak, ophogingslaag	profiel	50	lbr.	Z			
6000	vlak, natuurlijk	profiel		lgr.	Z3s1			

Put: 2 Vlak: 1 datum: 15-10-2007

Spoor nummer	interpretatie spoor	spoor gecoupeerd ja / nee	spoor diepte in cm	Kleur	Textuur	Insluitsel	samenhang met andere sporen	opmerkingen
1	sloot/gracht	profiel	72	dgr.zw.	Ks3h2	AW, plastic, steenkool		recent
2	oliedrum	nee	30					recente vulling
3	kuil	ja + profiel	12	lbr.,gr.gevlekt	Ks3z1	iets baksteen		V29
4	paalkuil	ja	6	lgr.,gevlekt	Ks3	AW		V19
5	paalspoor	nee		dbr.	Hout	nagel		V20
5000	laag natuurlijk	profiel	55	lbr.	Ks3	baksteensporen		

Put: 2 Vlak: 2 datum: 16-10-2007

Spoor nummer	interpretatie spoor	spoor gecoupeerd ja / nee	spoor diepte in cm	Kleur	Textuur	Insluitsel	samenhang met andere sporen	opmerkingen
6000	laag natuurlijk	profiel		lgr.	zs3 gelaagd			
6001	laag natuurlijk	nee		lgr.	z			

Bijlage 6: Vondstenlijst

P0502421 Nieuwstaat/Peperstraat te Ameide Vondstenlijst														
Vondst	put	vlak	spoor	segment	vulling	profiel	aantal	materiaal	categorie	omschrijving	vorm	datering		
1	1	1		1	1		3	GLS						
1	1	1		1	1		1	KER	aw	porselein	inkpot?	1800-1900 n.Chr		
1	1	1		1	1		4	KER	aw	industriel wit	indet	1830-1900 n.Chr		
1	1	1		1	1		5	KER	aw	Faience	bord	1700-1800 n.Chr		
1	1	1		1	1		5	KER	aw	steengoed	pot	1700-1800 n.Chr		
1	1	1		1	1		17	KER	aw	roodbakkend	divers	1700-1900 n.Chr		
1	1	1		1	1		4	KER	Bouwmat.					
1	1	1		1	1		2	KER	Pijpaarde					
1	1	1		1	1		1	MXX		vulpotlood		20A		
1	1	1		1	1		1	MXX		koplamp fiets		20A		
1	1	1		1	1		1	MXX		handgreep		20A		
1	1	1		1	1		1	ODB						
1	1	1		1	1		1	SLE		daklei				
2	1	2	4		1		10	KER	aw	roodbakkend	test	1600-1700 n.Chr		
2	1	2	4		1		10	ODB						
3	1	2	5		1		1	KER	aw	witbakkend	theepot	1850-1900 n.Chr		
3	1	2	5		1		1	KER	aw	steengoed	mineraalwaterfles	1850-1900 n.Chr		
3	1	2	5		1		1	KER	aw	roodbakkend	indet	1600-1700 n.Chr		
3	1	2	5		1		1	SLE		daklei				
4	1	2		1	1		2	KER	aw	grijsbakkend	kan	1300-1450 n.Chr		
4	1	2		1	1		2	KER	aw	steengoed	pot	1750-1900 n.Chr		
4	1	2		1	1		1	KER	aw	roodbakkend	grape	1750-1900 n.Chr		
4	1	2		1	1		2	ODB						
5	1	1		2	1		5	KER	aw	Pingsdorf	indet	900-1200 n.Chr		
5	1	1		2	1		3	KER	aw	grijsbakkend	indet	1300-1450 n.Chr		
5	1	1		2	1		2	KER	aw	roodbakkend	indet	1700-1900 n.Chr		
5	1	1		2	1		1	KER	aw	steengoed	kan	1700-1900 n.Chr		
5	1	1		2	1		3	KER	Bouwmat.	baksteen	mop, 6,5 en 7 cm dik	1200-1500 n.Chr		
6	1	2		2	1		1	KER	aw	Pingsdorf	beker	1100-1200 n.Chr		
6	1	2		2	1		7	KER	aw	grijsbakkend	indet	1300-1450 n.Chr		
6	1	2		2	1		1	KER	Bouwmat.	baksteen		1200-1550 n.Chr		
7	1	1		3	1		1	KER	aw	Pingsdorf	indet	1100-1200 n.Chr		
7	1	1		3	1		2	KER	aw	Faience	bord	1650-1800 n.Chr		
7	1	1		3	1		4	KER	aw	roodbakkend	indet	1650-1800 n.Chr		
7	1	1		3	1		1	KER	aw	steengoed	pot	1700-1800 n.Chr		
7	1	1		3	1		1	MXX		stukje lood		XXX		
7	1	1		3	1		1	SLE		daklei, verbrand				
8	1	1		4	1		1	GLS				1600-2000 n.Chr		
8	1	1		4	1		3	KER	aw	roodbakkend	indet	1600-1800 n.Chr		
8	1	1		4	1		1	KER	Pijpaarde					
9	1	2	6		1		2	KER	aw	kogelpot	kookpot	1100-1300 n.Chr		
10	1	1	1		1		1	KER	aw	steengoed	kan	1400-1500 n.Chr		
10	1	1	1		1		2	KER	aw	roodbakkend	indet	1400-1500 n.Chr		
10	1	1	1		1		1	KER	Bouwmat.	baksteen	mop	1200-1600 n.Chr		
10	1	1	1		1		176	ODB			runderskelet			
10	1	1	1		1		1	SLE		daklei				
11	1	1	2		1		2	KER	aw	grijsbakkend	pot	1300-1450 n.Chr		
11	1	1	2		1		85	ODB			runderskelet			
12	1	1	3		1		1	KER	aw	Mayolica, polychroom	bord	1575-1625 n.Chr		
12	1	1	3		1		1	KER	aw	roodbakkend	bord	1550-1700 n.Chr		
12	1	1	3		1		2	KER	Bouwmat.	baksteen	rood 4,2 cm dik	1500-1800 n.Chr		
12	1	1	3		1		1	KER	Bouwmat.	baksteen	geel 8x3,7 cm, zacht	1500-1800 n.Chr		
13	2	1		1	1		5	KER	aw	roodbakkend	indet	1700-1900 n.Chr		
13	2	1		1	1		1	KER	aw	Faience	bord	1650-1800 n.Chr		
13	2	1		1	1		1	KER	aw	industriel wit	bord	1830-1900 n.Chr		
13	2	1		1	1		1	KER	aw	porselein	kopje	1800-1900 n.Chr		
13	2	1		1	1		1	MXX		nagel		voor 1900		
13	2	1		1	1		1	ODB						
14	2	1		2	1		1	KER	aw	steengoed	kan	1700-1800 n.Chr		
14	2	1		2	1		1	KER	Bouwmat.	grijsbakkend	dakpan	1800-1900 n.Chr		
15	2	1		3	1		1	KER	aw	industriel wit	indet	1830-1900 n.Chr		
15	2	1		3	1		5	KER	aw	roodbakkend	indet	1750-1900 n.Chr		
15	2	1		3	1		1	KER	Bouwmat.	wandtegel	faience, paars	1700-1850 n.Chr		
16	2	1		4	1		1	KER	aw	industriel wit	kopje	1800-1900 n.Chr		
16	2	1		4	1		3	KER	aw	Faience	bord	1650-1800 n.Chr		
16	2	1		4	1		3	KER	aw	porselein	bord	1700-1800 n.Chr		
16	2	1		4	1		18	KER	aw	roodbakkend	divers	1700-1800 n.Chr		
16	2	1		4	1		1	MXX		ring diameter 5 cm, zakhorloge fragment		20A		
16	2	1		4	1		1	SLE		daklei				
17	2	1		3	1		1	KER	aw	roodbakkend	indet	1700-1900 n.Chr		
17	2	1		3	1		1	ODB						
18	2	1		2	1		1	KER	Bouwmat.	baksteen	21x5x10, compleet	1500-1900 n.Chr		
19	2	1		4	1		1	KER	aw	roodbakkend	indet	1600-1800 n.Chr		
19	2	1		4	1		1	KER	Bouwmat.	baksteen		1200-1500 n.Chr		
20	2	1		5	1		1	MXX		nagel		voor 1900		
20	2	1		5	1		1	OPH		paal 10 * 25 cm				
21	2	2		1	1		2	GLS		vensterglas				
21	2	2		1	1		5	GLS		wijnfles		1650-1800 n.Chr		
21	2	2		1	1		2	KER	aw	steengoed	kan, bord	1600-1800 n.Chr		
21	2	2		1	1		2	KER	aw	Faience	bord	1650-1800 n.Chr		
21	2	2		1	1		49	KER	aw	roodbakkend	divers	1400-1900 n.Chr		
21	2	2		1	1		8	KER	Bouwmat.		1baksteen, 7x14 cm	1200-1500 n.Chr		
21	2	2		1	1		3	KER	Pijpaarde					
21	2	2		1	1		19	ODB						
21	2	2		1	1		1	SLE		daklei				
22	1		5000		103	Zuid	1	KER	aw	grijsbakkend	indet	1300-1450 n.Chr		
23	1		5000		103	Zuid	1	KER	aw	grijsbakkend	indet	1300-1450 n.Chr		
24	1		5000		103	Zuid	1	KER	aw	steengoed	indet	1350-1500 n.Chr		
25	1		5000		103	Zuid	1	KER	aw	kogelpot	kookpot	1100-1300 n.Chr		
26	1		5000		103	Zuid	1	KER	aw	grijsbakkend	pot	1300-1450 n.Chr		
27	1	2	7		1		1	KER	aw	steengoed	kan	1280-1325 n.Chr		
27	1	2	7		1		2	KER	aw	grijsbakkend	indet	1300-1450 n.Chr		
27	1	2	7		1		2	KER	Bouwmat.	baksteen	mop 6,5 x 13,5			
27	1	2	7		1		2	ODB						
28	2					Zuid		MZ			te verwijderen	1920-1930 n.Chr		
29	2					Zuid	2	KER	Pijpaarde	steelfragmenten		1600-1850 n.Chr		
29	2					Zuid	1	ODB						

Bijlage 7: Zones vervolgonderzoek

Resultaten van het veldwerk

Nieuwstraat te Ameide

schaal: 1:500

Legenda

- proefsleuven
- grens plangebied
- begeleiden
- opgraven

176200_IVOK_19334_RO_29112006_HL_1.0

